

.....									
	Kod ucznia								
			-			-			
	Dzień		Miesiąc		Rok				
pieczętka WKK	DATA URODZENIA UCZNI								

**KONKURS Z PRZYRODY
DLA UCZNIÓW
SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
ETAP WOJEWÓDZKI**

Drogi uczniu!

Gratulujemy zakwalifikowania się do finału w Konkursie Przyrodniczym.

Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.

1. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test zawiera 20 stron i 43 zadania, ewentualny brak zgłoś Komisji Konkursowej.
2. Rozwiązania wpisuj długopisem bądź piórem.
3. W przypadku testu wyboru prawidłową odpowiedź zaznacz stawiając znak X na literze poprzedzającej treść wybranej odpowiedzi.
4. Jeżeli pomylisz się, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz znakiem X inną odpowiedź.
5. W zadaniach otwartych odpowiedź zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonym miejscu. Skróty wyrazów nie będą oceniane! Pomyłki przekreślaj. Nie używaj korektora.
6. W odpowiedziach do zadań otwartych stosuj poprawną terminologię biologiczną.
7. Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów możliwą do uzyskania za jego rozwiązanie.
8. Zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenianiu.

Czas pracy :
90 minut

**Liczba punktów
do uzyskania:**

100

Życzymy powodzenia !

Zadanie 1. [0 – 1]

Woda to substancja, bez której nie ma życia. Stanowi niezbędny składnik wszystkich żywych organizmów. Zawartość wody w organizmie człowieka uwarunkowana jest przede wszystkim przez wiek, otoczenie, cechy indywidualne. Wraz z wiekiem ilość wody w organizmie zmniejsza się.

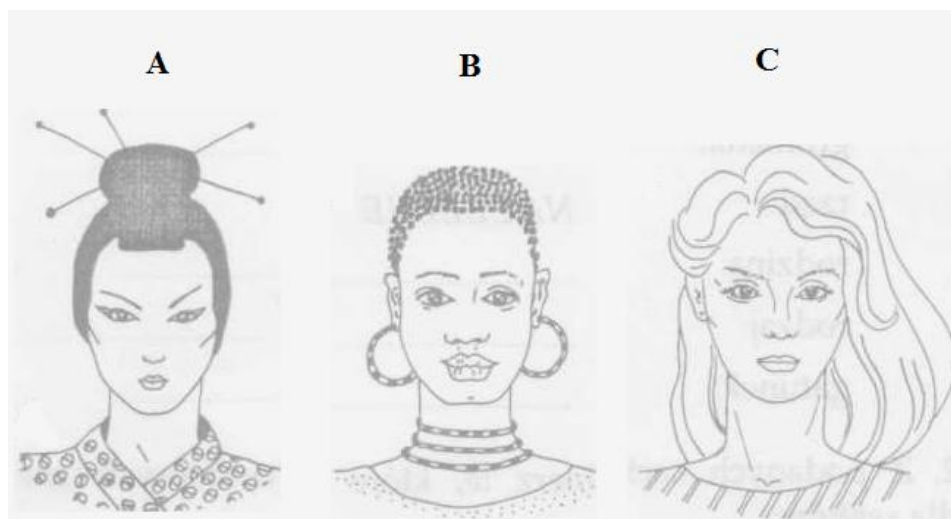
Oblicz, ile waży woda, którą masz w sobie, wiedząc, że Twój organizm zawiera $\frac{3}{4}$ wody, a masa Twojego ciała wynosi 52 kg.

- A. 25 kg
- B. 42 kg
- C. 39 kg
- D. 36 kg

Zadanie 2. [0 - 4]

W obrębie gatunku ludzkiego wyróżniamy trzy rasy ludzkie: białą, żółtą i czarną. Wszystkie one stanowią jeden gatunek - Homo sapiens czyli Człowiek rozumny. Wyodrębniły się one wskutek przystosowania ludzi do życia w różnych strefach geograficznych i klimatycznych.

1. Z przedstawionych rysunków A, B, C wybierz portret przedstawiciela rasy żółtej.

Portret rasy żółtej przedstawia rysunek

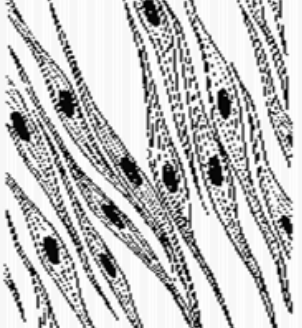

2. Spośród poniższych cech fizycznych człowieka podkreśl cechy charakterystyczne dla rasy żółtej.

plaska twarz i nos, niebieskie oczy, niski wzrost i krótkie kończyny, wysoki i wąski nos, duża ilość barwnika w skórze, czarne proste włosy, włosy czarne, kręcone, szeroki, płaski nos, wystające na twarzy kości policzkowe, jasne oczy i włosy, powieki mają wyściółkę tłuszczową z typowo ułożonym fałdem skórny, grube wargi, wysoki wzrost, średnia ilość barwnika w skórze, niewielka ilość barwnika w skórze,

Zadanie 3. [0 - 4]

Tkanka mięśniowa jest najliczniej reprezentowaną strukturą w ludzkim organizmie. Może ona stanowić od 40 do 48% masy ciała dorosłego człowieka. Jej najważniejszą cechą jest zdolność do kurczenia się. To właśnie dzięki tej predyspozycji mięśni możemy się poruszać i wykonywać wszelkie czynności ruchowe. W ludzkim organizmie występują trzy rodzaje tkanki mięśniowej: tkanka mięśniowa gładka, poprzecznie prążkowana szkieletowa i poprzecznie prążkowana serca.

1. Podpisz rysunki przedstawiające rodzaje tkanek mięśniowych występujących w organizmie człowieka.

A	B	C
		
Nazwa	Nazwa	Nazwa

2. Wybierz zestaw narządów, które zbudowane są tylko z tkanki mięśniowej gładkiej?

Zestaw I

- Żołądek
- Serce
- Wątroba
- Pęcherz moczowy

Zestaw II

- Nerki
- Żołądek
- Tętnice
- Mózg

Zestaw III

- Jelito cienkie
- Tętnice
- Pęcherz moczowy
- Żołądek

odpowiedź

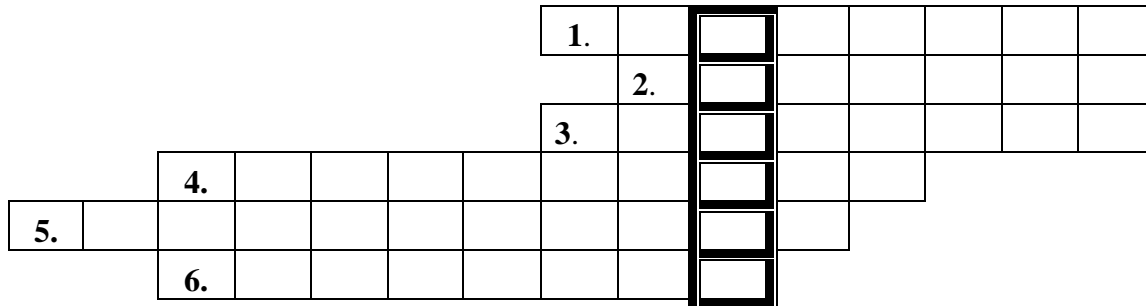
3. Która z tkanek mięśniowych przedstawionych na rysunkach w pkt. 1 ma zdolność do wykonywania samoistnych i rytmicznie powtarzających się skurczów niezależnych od naszej woli ?

odpowiedź

Zadanie 4. [0 - 3]

Rozwiąż krzyżówkę, a następnie wyjaśnij otrzymane hasło.

1. Jest skutkiem nadmiernego odżywiania.
2. W jelicie cienkim zwiększają powierzchnię wchłaniania strawionych pokarmów.
3. Synonim wartości energetycznej pokarmu.
4. Pierwszy posiłek.
5. Niezbędna, aby zachować zgrabną sylwetkę.
6. Gruczoł wytwarzający żółć.

Hasło krzyżówki
 to.....

Zadanie 5. [0 - 4]

W ciągu życia człowieka występują dwa rodzaje uzębienia: mleczne i stałe. W jamie ustnej człowieka zęby ułożone są w dwa łuki: górny i dolny.

Podaj nazwę zębów oznaczonych literą K na rysunku 1, ich liczbę w jednym łuku zębowym oraz ich funkcję. Jaka grupa zębów nie występuje w uzębieniu mlecznym przedstawionym na rysunku numer 2?

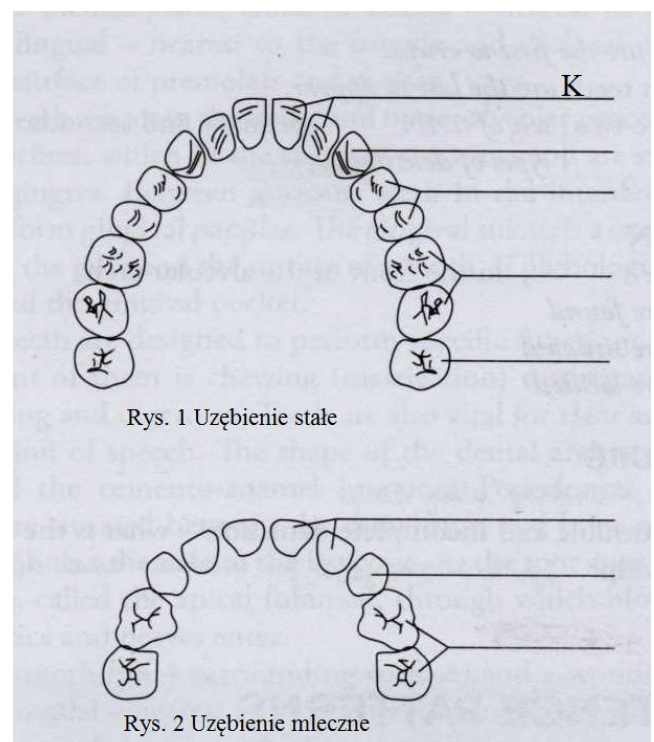
Odpowiedź

1. Zęby oznaczone literą K na rysunku 1 to:

2. Liczba zębów oznaczonych literą K na rys.1 w jednym łuku zębowym wynosi:

3. Funkcja zębów oznaczonych literą K na rys.1:

4. Zęby nie występujące w uzębieniu mlecznym to:

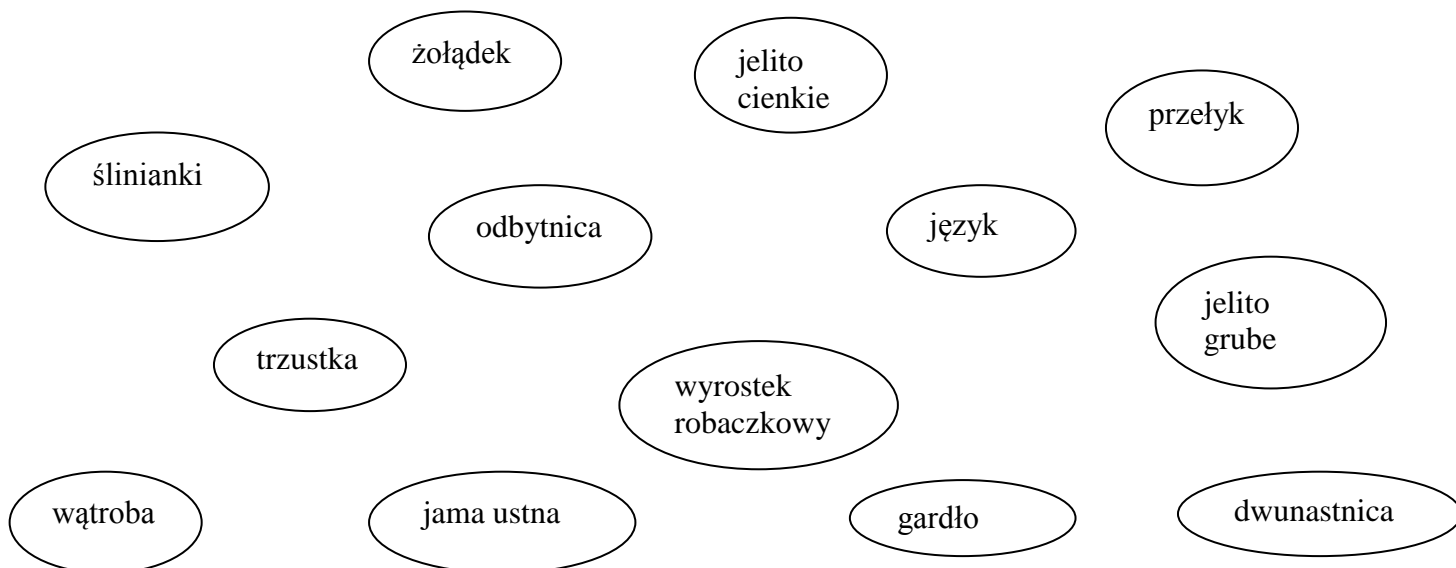
Zadanie 6. [0 - 1]

W jelicie człowieka żyją bakterie, które nie tylko pomagają w trawieniu pokarmu, wpływają na właściwą perystaltykę jelit, stymulują system immunologiczny, chronią przed kolonizacją patogennych bakterii, obniżają poziom cholesterolu we krwi, a także zaopatrują nas w niektóre witaminy. Do tych witamin należą:

- A. witamina A i K
- B. witamina B₁ i C
- C. witamina B₁₂ i K
- D. witamina C i D

Zadanie 7. [0 - 4]

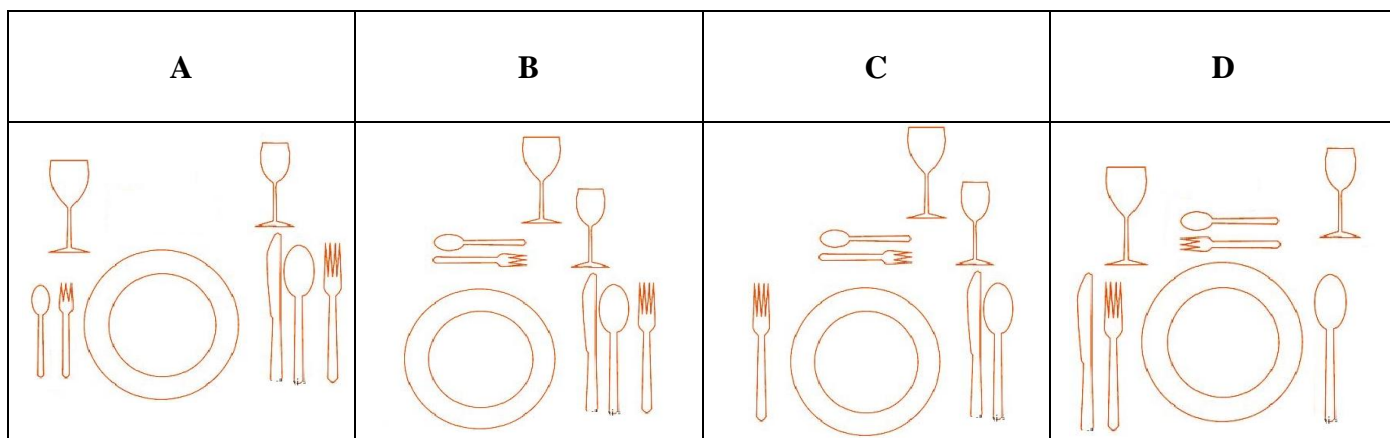
Przekreśl wszystkie poprawne odcinki układu pokarmowego związane z procesami enzymatycznego rozkładu złożonych związków organicznych na prostsze, które mogą zostać wchłonięte do krwi i docierać do wszystkich komórek ciała człowieka.

Zadanie 8. [0 - 1]

Nakrycie stołu często dodaje blasku najbardziej powszednim daniom. O estetyce stołu powinniśmy pamiętać nie tylko od święta, ale także na co dzień, starać się, by każdy posiłek jeść przy ładnie i czysto nakrytym stole.

Który rysunek A, B, C lub D przedstawia poprawnie nakryty stół?

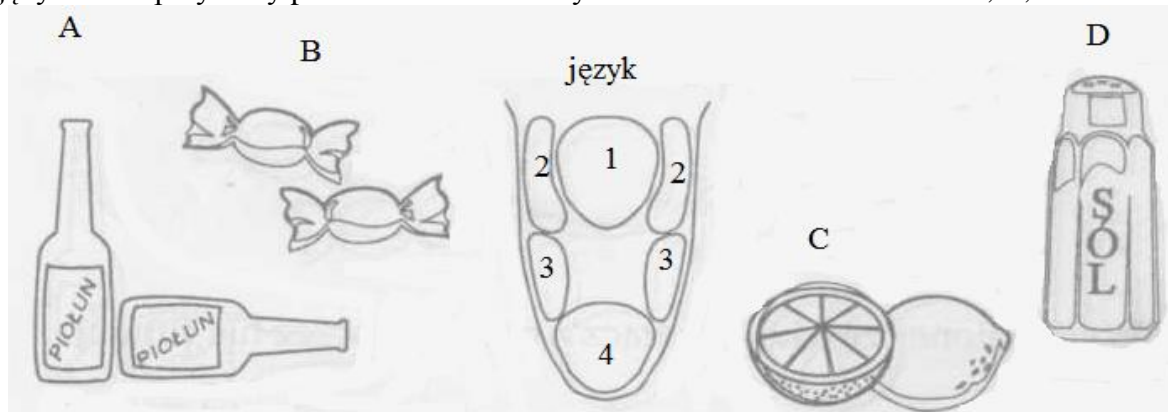

Zadanie 9. [0 - 2]

Smak jest tzw. zmysłem chemicznym, którego receptory wychwytyją informacje z jakich substancji chemicznych składa się pożywienie. Odczuwany smak pokarmów zależy nie tylko od receptorów smakowych, ale również węchowych. Obecnie wyróżniamy 5 podstawowych smaków.

Na poniższym rysunku cyframi od 1 do 4 oznaczono schemat rozmieszczenia kubków smakowych na języku.

Uzupełnij tabelę, wpisując obok rodzaju smaku, numer rozmieszczenia kubków smakowych na języku oraz przykłady produktów o określonym smaku oznaczone literami A, B, C i D.

Rodzaj smaku	Numer rozmieszczenia kubków smakowych na języku	Produkty
Słodki		
Gorzki		
Kwaśny		
Słony		

Zadanie 10. [0 - 3]

W ciele człowieka występują tysiące rodzajów białek. Każdy rodzaj białek pełni określoną funkcję w organizmie. Przyporządkuj podanym poniżej rodzajom białek funkcję, oznaczoną literami od A do E, jaką pełnią w organizmie człowieka. Zaznacz odpowiedzi w poniższej tabeli.

Funkcje białek

- A. unieszkodliwiają drobnoustroje chorobotwórcze
- B. nadaje włosom sztywność
- C. umożliwia rozkład białek do aminokwasów
- D. odpowiada za przenoszenie tlenu
- E. jest powszechnie stosowany w kosmetykach, zwłaszcza w kremach i maściach przeciwzmarszczkowych

Nazwa białka	Funkcje białek				
Kolagen	A	B	C	D	E
Keratyna	A	B	C	D	E
Hemoglobina	A	B	C	D	E
Przeciwciała	A	B	C	D	E
Białko enzymatyczne	A	B	C	D	E

Zadanie 11. [0 - 1]

W "piramidzie zdrowego żywienia" odpowiadającej modelowi żywienia zdrowego człowieka na jego szczycie powinny znaleźć się następujące pokarmy:

- A. pieczywo, warzywa, oliwa z oliwek
- B. warzywa, owoce, bułki
- C. słodczyce, czerwone mięso, masło
- D. makaron, pieczywo, ser żółty

Zadanie 12. [0 - 7]

Witaminy to związki chemiczne, które w minimalnych ilościach występują w produktach pochodzenia roślinnego i zwierzęcego. Należą do składników regulujących, które nie są źródłem energii. Możemy je podzielić na dwie grupy: rozpuszczalne w wodzie i rozpuszczalne w tłuszczach.

A. Przyporządkuj podane w ramce witaminy do dwóch grup w zależności od rodzaju rozpuszczalnika.

A, K, B₂, H, PP, C, E, D

Witaminy rozpuszczalne w tłuszczach

Witaminy rozpuszczalne w wodzie

B. Niedobór witamin wywołuje poważne zaburzenia w pracy organizmu i może być przyczyną wielu schorzeń.

Do przedstawionych poniżej przykładów schorzeń, wpisz nazwę witaminy, której niedobór w organizmie człowieka może być jego przyczyną.

L.p.	Schorzenia	Brak witaminy
A	szkorbut	
B	krzywica	
C	"kurza ślepotą"	
D	wydłużony czas krzepnięcia krwi	
E	zapalenie błony śluzowej kąćików ust (zajady)	

Zadanie 13. [0 - 1]

Wskaż najlepszy sposób, który należy zastosować chcąc przechować na zimę truskawki z własnej działki.

- A. przechować w lodówce
- B. marynować i zamrozić
- C. zamrozić i wekować
- D. suszyć i wekować

Zadanie 14. [0 - 1]

Do produktów spożywczych dodawane są pewne substancje mające podnieść walory smakowe lub zapachowe oraz przedłużyć ich trwałość. Na etykietach produktów spożywczych można spotkać symbole liczbowe poprzedzone literą "E". Pod literą "E" i trzema cyframi kryją się grupy substancji dodawanych do produkcji żywności. Do tych substancji dodatkowych należą m.in. barwniki, konserwanty, środki słodzące, zagęszczające, wzmacniające smak i inne.

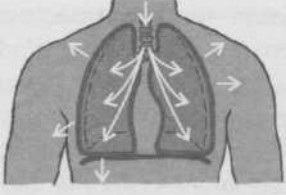
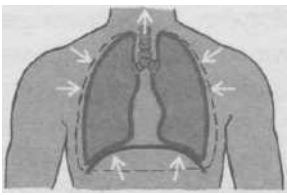
Do jakiego przedziału należą symbole oznaczające konserwanty, które zapobiegają psuciu się żywności?

- A. E 100 - E 180
- B. E 200 - E 281
- C. E 400 - E 495
- D. E 500 - E 1500

Zadanie 15. [0 - 2]

Układ oddechowy człowieka dostosowany jest do pobierania tlenu w warunkach lądowych.

1. Podpisz pod rysunkami fazy występujące podczas oddychania człowieka.

A	B
	
Faza:	Faza:

2. Podczas wydechu w płucach człowieka pozostaje pewna ilość powietrza. Jest to tzw. powietrze zalegające, dzięki któremu: (zaznacz poprawną odpowiedź A, B, C lub D)

1. tlen może przenikać do krwi również pomiędzy wydechem a następnym wdechem
2. zalegające powietrze nie ma żadnego wpływu na zlepianie się ścian pęcherzyków płucnych
3. tlen nie może przenikać do krwi pomiędzy wydechem a następnym wdechem
4. zalegające powietrze zapobiega zlepianiu się ścian pęcherzyków płucnych

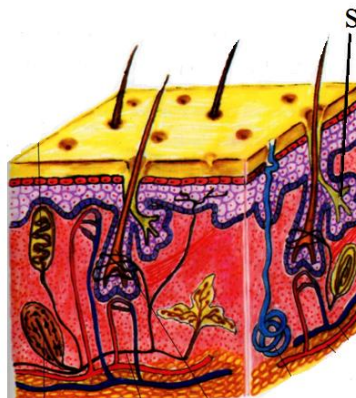
- A. 1,2
- B. 2,3
- C. 3,4
- D. 1,4

Zadanie 16. [0 - 1]

Skóra jest narządem, który okrywa ciało każdego człowieka oddzielającym organizm od środowiska zewnętrznego. Pełni szereg ważnych funkcji, które są możliwe dzięki jej złożonej budowie.

Na rysunku przedstawiającym budowę skóry literą "S" oznaczono:

- A. gruczoł potowy
- B. korzeń włosa
- C. gruczoł łojowy
- D. naczynie krwionośne

Budowa skóry człowieka

Zadanie 17. [0 - 5]

Układ krwionośny odgrywa ważną rolę w utrzymaniu stałej równowagi wewnątrzustrojowej. Pełni wiele funkcji. Jedną z nich jest funkcja transportowa.

Uporządkuj w tabeli poszczególne substancje transportowane przez krew od miejsca ich pobrania "skąd", do miejsca ich dostarczenia w organizmie człowieka "dokąd", wybierając pojęcia z ramek. Niektóre substancje pobierane są z kilku miejsc i również transportowane do kilku miejsc. W takim przypadku podaj co najmniej dwa przykłady.

Skąd: z płuc, z nerek, z jelita cienkiego, z jelita grubego, z komórek ciała

Dokąd: do płuc, do wątroby, do komórek ciała

Substancje transportowane	Skąd?	Dokąd?
Tlen		
Dwutlenek węgla		
Glukoza		
Woda		

Zadanie 18. [0 - 4]

Makroelementy (makroskładniki) są to pierwiastki, które odgrywają kluczową rolę w budowie żywych organizmów na Ziemi oraz są niezbędne do prawidłowego wzrostu i rozwoju wszystkich organizmów.

Które z wymienionych pierwiastków zaliczamy do makroelementów:

potas, azot, miedź, bor, węgiel, wapń, fosfor, sód, żelazo, mangan, magnez, molibden, jod, fluor
siarka

Makroelementy:.....
.....

Zadanie 19. [0 – 2]

1. Tętno (puls) to rytmiczne rozciąganie naczyń krwionośnych wywołane nagłymi zmianami ciśnienia krwi w następstwie skurczów i rozkurczów komór serca. Obserwacja tętna jest ważna w ocenie funkcjonowania układu krążenia.

Ile wynosi ciśnienie skurczowe i rozkurczowe krwi mierzone w tętnicy ramiennej u dorosłego zdrowego człowieka?

- A. prawidłowe ciśnienie tętnicze krwi wynosi 120 mm Hg ciśnienia skurczowego i 80 mm Hg ciśnienia rozkurczowego
- B. prawidłowe ciśnienie tętnicze krwi wynosi 150 mm Hg ciśnienia skurczowego i 90 mm Hg ciśnienia rozkurczowego
- C. prawidłowe ciśnienie tętnicze krwi wynosi 80 mm Hg ciśnienia skurczowego i 110 mm Hg ciśnienia rozkurczowego
- D. prawidłowe ciśnienie tętnicze krwi wynosi 80 mm Hg ciśnienia skurczowego i 120 mm Hg ciśnienia rozkurczowego

2. Niektóre tętnice biegną tuż pod skórą. Dzięki temu można wyczuć, jak rozszerzają się po każdym skurczu serca. Jeżeli przyciśniemy palec do jednej z tych tętnic, możemy sobie zmierzyć tętno.

Ile wynosi prawidłowy zakres częstotliwości tętna (liczba wyczuwanych uderzeń w ciągu minuty) u dorosłego zdrowego człowieka w spoczynku?

- A. 40-110
- B. 60-100
- C. 70-130
- D. 80-120

Zadanie 20. [0 - 4]

W ciele człowieka naczynia krwionośne pełnią rolę szlaków komunikacyjnych, które połączone są w sieć nazywaną układem krwionośnym. W ich wnętrzu płynie krew, zawierająca miliony komórek wykonujących ważne zadania.

Uzupełnij poniższą tabelę, wybierając **T**, jeżeli cecha dotyczy tętnic lub **Ż**, jeżeli cecha dotyczy żył wstawiając krzyżyk obok wybranej cechy.

L.p.	Cechy naczyń krwionośnych	T	Ż
1.	Mają zastawki.		
2.	Ściany naczyń są wytrzymałe na duże ciśnienie krwi.		
3.	Umożliwiają przepływ krwi w kierunku serca.		
4.	Brak zastawek.		
5.	Umożliwiają przepływ krwi od serca.		
6.	Naczynia o stosunkowo cienkich ścianach.		
7.	Naczynia o grubych elastycznych ścianach.		
8.	Panuje w nich małe ciśnienie krwi.		

Zadanie 21. [0 - 1]

W tabeli zestawiono wybrane wyniki badań diagnostyczno-laboratoryjnych krwi trzech dorosłych osób.

U której osoby A, B czy C wyniki są prawidłowe?

	Osoba A	Osoba B	Osoba C
Elementy morfotyczne krwi	Liczba elementów w mm³ krwi	Liczba elementów w mm³ krwi	Liczba elementów w mm³ krwi
Erytrocyty	3 mln	5 mln	4,5 mln
Leukocyty	7 000	5 000	13 500
Płytki krwi	300 000	350 000	150 000

Prawidłowe wyniki badań występują u osoby

Zadanie 22. [0 - 4]

Za ruch każdej części ciała i całego organizmu odpowiadają mięśnie. Mogą się kurczyć i rozluźniać, ponieważ mięśnie pracują w parach.

1. Na poniższym rysunku literami A i F oznaczono mięśnie ramienia.

- a. Jak poprawnie nazywają się mięśnie ramienia oznaczone literami A i F.
- b. Określ funkcję mięśnia A i mięśnia F ze względu na wykonywaną pracę?

odpowiedź:

1. a.

Mięsień A

.....

Mięsień F

.....

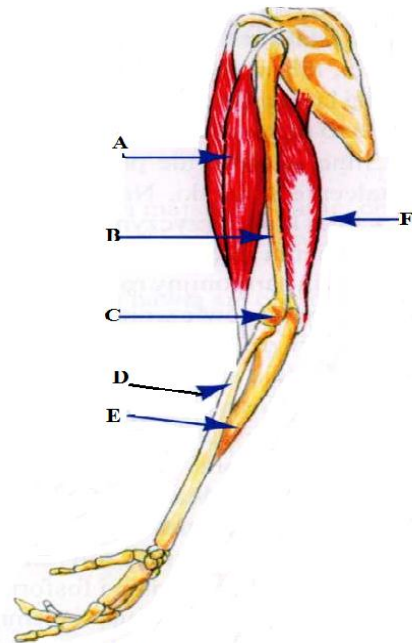
1. b

Funkcja mięśnia A

.....

Funkcja mięśnia F

.....

Kończyna górna

2. Nazwij kości oznaczone literami B, D, E, które budują kończynę górną.

Kość B.....

Kość D.....

Kość E.....

Zadanie 23. [0 - 1]

Między sąsiadującymi kośćmi występuje kilka rodzajów połączeń. Jednym z nich są stawy, które dzielimy na kilka rodzajów w zależności od tego, jaki umożliwiają ruch. Który z poniższych rysunków przedstawia staw siodełkowy. Skreśl poprawną odpowiedź.

A	B	C	D
			

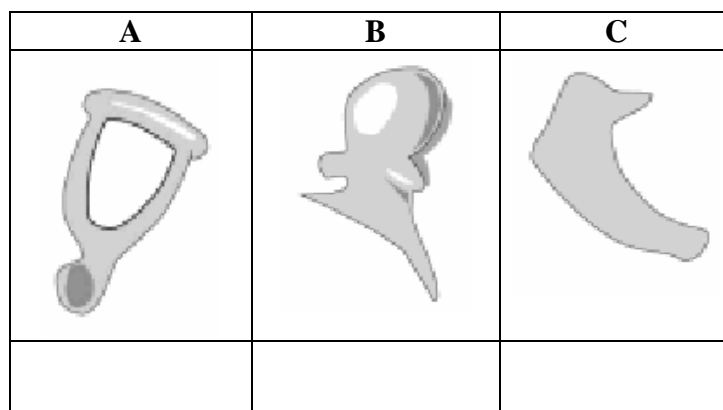
Zadanie 24. [0 - 1]

Dokończ zdanie, wybierając odpowiedź spośród podanych. Mięsień krawiecki należy do mięśni :

- A. głowy
- B. grzbietu
- C. kończyny dolnej
- D. brzucha

Zadanie 25. [0 - 3]

W procesie słyszenia biorą udział trzy kosteczki słuchowe, które jednocześnie są najmniejszymi kośćmi w naszym ciele. Podpisz pod rysunkami nazwy trzech kosteczek słuchowych.

Zadanie 26. [0 - 1]

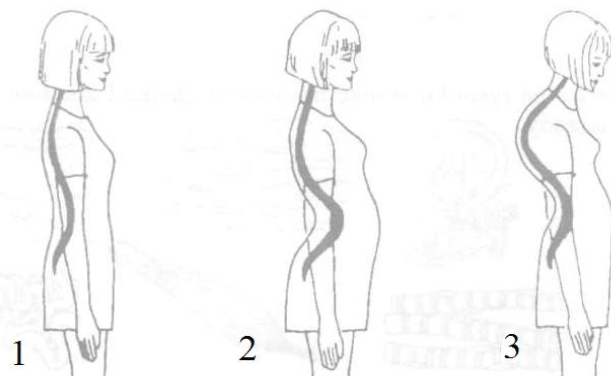
Zaznacz element ucha zawierający komórki zmysłowe wytwarzające impulsy nerwowe pod wpływem fali dźwiękowej, które są analizowane w mózgu:

- A. małżowina uszna
- B. błona bębenkowa
- C. trzy kosteczki słuchowe
- D. ślimak

Zadanie 27. [0 - 1]

Kręgosłup człowieka nie jest całkiem prosty, ma krzywizny fizjologiczne, pozwalające efektywnie amortyzować wstrząsy wywołane ruchem ciała. Pojawiające się nieprawidłowości w wykształceniu krzywizn są najważniejszymi przyczynami wad postawy, powstającymi głównie u dzieci w okresie szkolnym, które mają znaczny wpływ na ich wygląd oraz sprawność organizmu.

Który zestaw odpowiedzi A, B, C lub D w tabeli prawidłowo odpowiada przedstawionym na poniższych rysunkach postawom ciała.

	Rysunek 1	Rysunek 2	Rysunek 3
A	prawidłowa postawa ciała	skolioza	nadmierna lordoza
B	prawidłowa postawa ciała	nadmierna kifoza	nadmierna lordoza
C	nadmierna lordoza	prawidłowa postawa ciała	nadmierna kifoza
D	prawidłowa postawa ciała	nadmierna lordoza	nadmierna kifoza

Zadanie 28. [0 - 2]

Które dyscypliny sportowe wpływają w najbardziej korzystny sposób na kształtowanie poprawnej sylwetki rozwijającego się organizmu dziecka?

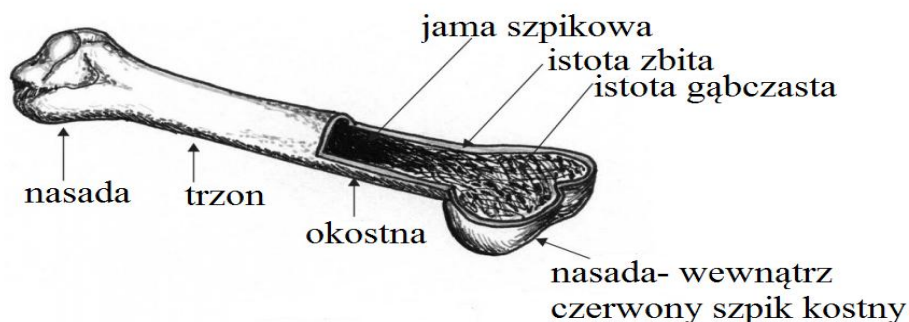
Wypisz poprawne pojęcia.

spacer, gimnastyka artystyczna, kolarstwo, boks, pływanie, tenis ziemny, skoki narciarskie

odpowieź

Zadanie 29. [0 - 1]

Posługując się poniższym rysunkiem napisz, który element budowy kości długiej pełni funkcję zaopatrywania kości w tlen, składniki odżywcze oraz bierze udział w procesach regeneracyjnych ?

Przekrój przez kość długą

odpowieź.....

Zadanie 30. [0 - 1]

Podczas wykonywania codziennych czynności co jakiś czas zdarzają się nam urazy mechaniczne aparatu ruchu. Dotyczą one zarówno kości jak i stawów.

Jaki rodzaj urazu przedstawiono na poniższym zdjęciu rentgenowskim?

- A. skręcenie
- B. zwichnięcie
- C. złamanie zamknięte
- D. złamanie otwarte

Zdjęcie rentgenowskie ręki

Zadanie 31. [0 - 1]

Włosy i skóra przyjmują różne odcienie. Skóra ciemnieje, kiedy wystawimy ją na działanie promieni słonecznych. Odpowiedzialna za to działanie jest:

- A. melanina
- B. melatonina
- C. metionina
- D. melasa

Zadanie 32. [0 - 2]

Skóra człowieka ze względu na jej bezpośredni kontakt z otoczeniem jest stale narażona na działanie czynników zewnętrznych. Niewłaściwe postępowanie lub zaniedbanie higieny może doprowadzić do wielu zmian skórnych wywołanych m.in. bytowaniem różnych pasożytów na ciele człowieka.

Podkreśl organizmy, które są pasożytami skóry człowieka:

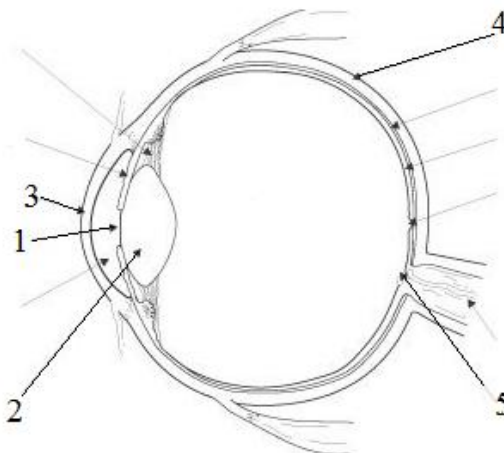
tasiemiec uzbrojony, świerzbowiec, wesz ludzka, glista ludzka, pchła, mucha, włosień

spiralny, riszta, owsik

Zadanie 33. [0 - 3]

Oko jest najbardziej złożonym ze wszystkich narządów zmysłów . Poniższy schemat przedstawia przekrój gałki ocznej człowieka.

Wpisz poniżej nazwy elementów budowy gałki ocznej oznaczone numerami od 1 do 5.

Odpowiedź:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

Zadanie 34. [0 - 4]

Poniższe zdania dotyczą działania narządu wzroku. Wśród wyróżnionych wyrazów, skreśl niewłaściwe określenia, aby informacje dotyczące działania narządu wzroku były prawdziwe.

1. Proces rozszerzania i zwężania źrenicy zachodzi z *udziałem* / *bez udziału* naszej woli.
2. Przy słabym oświetleniu czy w ciemności źrenica oka *rozszerza się* / *zwęża się*.
3. Przy silnym świetle źrenice są silnie *zwężone* / *rozszerzone*, by *nie dopuścić* / *dopuścić* nadmiaru światła do siatkówki oka.
4. Jeżeli oglądany przez nas obiekt znajduje się daleko, wówczas soczewka się *splaszcza* / *uwypukla*, a światło jest *słabiej* / *mocniej* załamywane.
5. Zdolność przystosowania się oka do dobrego widzenia przedmiotów z bliska i z daleka na skutek zmiany kształtu soczewki nosi nazwę *adaptacji oka* / *akomodacji oka*.
6. Proces przystosowania oka do widzenia w różnych warunkach świetlnych nosi nazwę *adaptacji oka* / *akomodacji oka*.

Zadanie 35. [0 - 1]

Jedną z wad wzroku jest daltonizm, który zakłóca właściwą percepcję kolorów. Jakich kolorów daltonista nie potrafi odróżnić:

- A. czerwonego od zielonego, czasem też żółtego od niebieskiego
- B. żółtego od czerwonego, czasem też zielonego od niebieskiego
- C. zielonego od żółtego
- D. czerwonego od żółtego

Zadanie 36. [0 - 4]

Jakiego narządu, gruczołu lub schorzenia dotyczą poniższe opisy.

1. Zbudowane jest głównie z mięśni poprzecznie prążkowanych pokrytych od zewnątrz tkanką zbitą, a od wewnątrz błoną śluzową. Wyróżnia się w nim trzy piętra: górne-część nosowa, środkowe-część ustna i dolne-część krtaniowa. Odbiera pochodzącą z jamy ustnej miazgę pokarmową i przekazuje do przetyku. Znajduje się tu skrzyżowanie drogi pokarmowej i oddechowej.

odpowiedź.....

2. Wydzielają płyn złożony z wody, soli mineralnych i zbędnych produktów przemiany materii. W ten sposób biorą udział w termoregulacji, wydalaniu z organizmu zbędnych substancji oraz usuwaniu nadmiaru wody.

odpowiedź.....

3. Selekcjonuje składniki odżywcze zgromadzone w jelitach i rozprowadza je po innych narządach, filtruje substancje uboczne, magazynuje witaminy i sole mineralne. Wydziela płyn, który jelita wykorzystują przy trawieniu tłuszczu.

odpowiedź.....

4. Przez nadmierną produkcję wydzieliny przez gruczoły łojowe następuje zatykanie ich ujść. Gruczoły łojowe produkują nadmierną ilość łoju, w którym rozwijają się bakterie i powstaje stan zapalny, widoczny w postaci krosty.

odpowiedź.....

Zadanie 37. [0 - 4]

Życie każdego człowieka zaczyna się od zapłodnienia. Następnie przez dziewięć miesięcy dziecko rozwija się w macicy matki. Okres rozwoju dziecka podzielono na rozwój zarodkowy i rozwój płodowy.

Zaznacz etapy rozwoju zarodkowego dziecka.

- A. zarodek ma postać pęcherzyka otoczonego pojedynczą warstwą komórek
- B. można rozpoznać płeć dziecka
- C. ma wykształcone mięśnie
- D. podział zygoty
- E. porusza głową
- F. potrafi odróżnić głos matki od mowy innych osób

- G. pojawiają się oczy
- H. mruga powiekami
- I. wytwarza się łożysko
- J. zaczyna pracować serce dziecka
- K. skóra pokryta jest meszkiem
- L. ma rączki i nóżki
- M. pojawiają się pierwsze ruchy
- N. ma całkowicie wykształcone palce u dłoni i stóp

Zadanie 38. [0 - 1]

Przy udzielaniu pierwszej pomocy niekiedy wymagane jest zastosowanie manewru Heimlicha. Stosuje się go w przypadku:

- A. zadławienia
- B. padaczki
- C. złamania
- D. omdlenia

Zadanie 39. [0 - 1]

Rozpoznaj etap życia człowieka, którego dotyczy poniższy opis.

W tym okresie życia charakterystyczne jest bogactwo różnych form rozwoju psychoruchowego. Występuje doskonalenie się rozwoju ruchów w zakresie rąk. Pojawia się precyzja ruchów wykonywanych palcami: dziecko ustawia klocki jeden na drugim i buduje w ten sposób coraz wyższe piramidy, umie wkładać kuleczki do butelki o stosunkowo wąskiej szyjce, uczy się odpinania i zapinania guzików. Także uczy się jeść i pić, posługiwać przedmiotami codziennego użytku, a więc kubkiem, łyżką, grzebieniem, szczoteczka, mydłem i ręcznikiem, a także wkładać buciki, koszulkę i czapkę. Dziecko umie już dobrze chodzić, a nawet dość dobrze biega. Dziecko buduje proste zdania, potrafi powtórzyć krótki wierszyk, zaczyna stawiać pytania.

odповідź

Zadanie 40. [0 - 1]

Proces dojrzewania jest jednym z ważniejszych okresów rozwojowych człowieka. Jest on związany nie tylko ze zmianami w budowie ciała, ale także w sposobie myślenia, odczuwania i postępowania. Napisz, o jakiej dojrzałości jest mowa w poniższym tekście:

" Dojrzała osoba jest nie tylko gotowa brać za siebie odpowiedzialność, ponosić konsekwencje tego, co zdecydowała albo zrobiła, ale także aktywnie po tę odpowiedzialność sięga, biorąc na siebie obowiązki, wchodząc w relacje z innymi ludźmi. Dojrzałość ta kojarzy się także z niezależnością. Człowiek dojrzały sam decyduje o sobie, a jednocześnie nie stara się narzucać swojej woli innym, bo szanuje ich wolność. W swoich wyborach kieruje się rozsądkiem, a nie emocjami, nad którymi nauczył się już panować. "

odповідź

Zadanie 41. [0 - 3]

Przebieg rozwoju osobniczego człowieka jest uwarunkowany dziedzicznie. Rozpoczyna się od momentu zapłodnienia. Poniższe zdania dotyczą powstawania i rozwoju ciąży bliźniaczej.

Przeczytaj uważnie poniższe zdania i zdecyduj, czy są one prawdziwe czy fałszywe. Udziel odpowiedzi wstawiając znak **X** w odpowiednim miejscu.

- A. Bliźnięta jednojajowe powstają w wyniku zapłodnienia komórki jajowej przez plemnik, a następnie podzielenia zygoty na dwie komórki i przekształceniu się każdej z nich w zarodek.

Prawda

Fałsz

- B. Bliźnięta dwujajowe powstają w wyniku zapłodnienia dwóch różnych komórek jajowych dwoma różnymi plemnikami.

Prawda

Fałsz

- C. Bliźnięta jednojajowe mają taki sam wygląd i są różnej płci, a bliźnięta dwujajowe mają taki sam wygląd i mają taką samą płć.

Prawda

Fałsz

Zadanie 42. [0 - 1]

Wybierz błędną informację dotyczącą łożyska:

- A. Łožysko przekazuje od matki substancje odżywcze rozwijającemu się dziecku.
- B. Przez łożysko do dziecka docierają przeciwciała zapewniające odporność na niektóre choroby.
- C. Docierająca przez łożysko krew od matki miesza się z krwią dziecka.
- D. Za pomocą tego narządu pomiędzy rozwijającym się organizmem dziecka a matką następuje swobodna dyfuzja gazów.

Zadanie 43. [0 - 3]

Wzrastające tempo życia, rosnący hałas, ciągły pośpiech, wzrost zanieczyszczeń, stres, niehigieniczny tryb życia są przyczynami wielu chorób m.in. chorób cywilizacyjnych i społecznych.

1. Do chorób społecznych zaliczamy:

- A. cukrzycę, kiłę, AIDS
- B. biegunkę, rzeżączkę, zawał mięśnia sercowego,
- C. alkoholizm, nadciśnienie tętnicze, toksoplazmozę
- D. chorobę wieńcową, niktynizm, hemofilię

2. Podkreśl czynniki, które mają wpływ na zwiększenie liczby zachorowań na choroby cywilizacyjne.

- A. uprawianie sportu
- B. życie w stresie i w pośpiechu
- C. odpowiednia ilość czasu poświęcanego na pracę
- D. dieta bogata w białko, witaminy
- E. mała aktywność fizyczna
- F. unikanie zanieczyszczeń środowiska
- G. nieodpowiednie ożywanie się
- H. oddziaływanie bakterii i wirusów

BRUDNOPIS